

Svjetionici – čuvari brodova i pomoraca

Od rta Savudrije u Istri, sve do Prevlake na krajnjem jugu Hrvatske, pomorce i ribare čuva 65 noćnih očiju. Riječ je o *svjetionicima* ili, kako ih zovu na Jadranu, *lanternama*. I najiskusniji kapetani brodova i svi drugi kojima je more sastavni dio života s poštovanjem prolaze kraj tih “kamenih svjetala”.

Jer, romantičan bljesak lanterne, koji u pravilnim razmacima upotpunjuje zvjezdani svod, spasio je mnoge brodove od nasukavanja i spasio tisuće ljudskih života. Jadranski svjetionici osobito su važni zbog prirodnih obilježja hrvatske obale jer na njezinim se gotovo 6000 km smjestilo čak 1185 otoka, otočića i hridi. U tom je prirodnom labirintu svjetlost lanterne najpouzdaniji znak za sigurnu plovidbu.

Zbog toga se hrvatski svjetionici s razlogom nazivaju čuvarima brodske duše i nepresušnom riznicom pomorskih tajna koje se u ovim kamenim zdanjima skupljaju i skrivaju već gotovo dva stoljeća.

Svjetionik izgrađen zbog ljubavi

Nastanak svjetionika na Jadranu, barem prema legendi, potvrđuje izreku kako ljubav pokreće svijet. Legenda je vezana uz grofa Metternicha, političara carske Austrije iz 19. stoljeća, koji se na jednom plesu zaljubio u crnokosu djevojku iz Hrvatske. U želji da osigura mjesto za njihove tajne sastanke, grof je uspio uvjeriti bečki dvor da izdvoji novac za gradnju prvog svjetioničkog objekta na najsjevernijoj točki hrvatske obale, rtu Savudriji u Istri. Tako je počela gradnja najstarijega jadranskog svjetionika koji je dovršen 1818. godine. Iako lijepa Hrvatica nije doživjela dovršetak gradnje, bivša Austro – Ugarska (u sklopu koje se Hrvatska tada nalazila) tijekom 19. stoljeća izgradila još šezdesetak lanterna na našem dijelu mediteranske obale. Dakako, razlog za njihovu gradnju bila je potreba da se brodovi, ribarske barke i druga plovila upozore na plićake i oštre hridi koje izazivaju mornarsku sreću pod okriljem noći ili magle.

Svjetionici

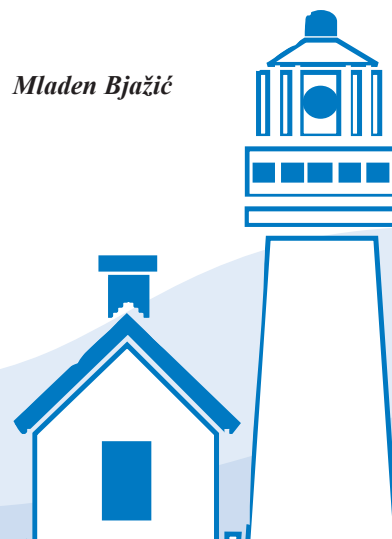
Kako noću mornari brode?
Kako svoje brodove vode?
Kako se nađu na plićaku
Kad voze brodove po mraku?
Kako mornar u noći vidi
Da ne dođe brodom na hridi?

Kada se spuste noćni mrakovi
Jave se morski prometni znakovi.
Kad tame legnu nad more i hridine,
Kada se spuste mračne zidine,
Tada na svakoj opasnoj špici,
Otvoraju oči svjetionici.

Žmirkaju, trepte već u sutone,
Prije nego zemlja u noć utone.
Ko treptave zvijezde u noći – pale
Svoje jasne, svjetlosne signale.

Raznim znacima žmirkavo govore
Kuda treba voditi brodove,
Kako valja vrtjeti kormilo
Da bi se pokraj grebena brodilo,
Da bi se u luku stiglo sigurno,
Pa bila kiša ili nebo burno.
I tako noću, u mraku i tmici
Brodove vode svjetionici!

Mladen Bjažić

Uhvatio Francek zlatnu ribicu, a ona mu reče: “Pusti me, ispunit ću ti jednu želju!”
Nato će Francek: “A koju?”

-Na brodu ima 99 putnika. Ako se brod preokrene, koliko će ih biti? – pita učitelj.
-66 – odgovori Maja.

Čak 11 svjetionika u Hrvatskoj se mogu unajmiti za poseban, drugačiji odmor.